

noel baba kimdir-2: kültür emperyalizmi ve bir reçete teklifi

erdem kılıç · 5 ağustos 2026 · 16 dk okuma

noel baba kimdir: kültür emperyalizmi ve bir reçete teklifi -2-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَأَتَمُّ التَّسْلِيمِ، عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمَبْعُوثِ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ، وَعَلَى
لِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَصَحَابَتِهِ الْكِرَامِ الْمَيَامِينَ، وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. اللَّهُمَّ عَلِّمْنَا مَا يَنْفَعُنَا، وَانْقَعْنَا بِمَا عَلَّمْنَا،
وَرَدِّدْنَا عَلَّمًا يَا عَلِيمُ يَا حَلِيمُ. اللَّهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَأَرِّقْنَا اتِّبَاعَهُ، وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَأَرِّقْنَا اجْتِنَابَهُ، وَيَسِّرْ لَنَا وَلِلْمُسْلِمِينَ مِنْ
الْحَيْرِ أَكْثَرَ مِمَّا نَرْجُو، وَأَصْرِفْ عَنَّا وَعَنِ الْمُسْلِمِينَ مِنَ السَّرِّ أَكْثَرَ مِمَّا نَخَافُ

önceki yazıda, noel ve yılbaşı kutlamalarının tarihini ve hristiyan kültürünün diğer coğrafyalarda yer edinme sürecine değinmiştik. bu yazıda ise bu sürecin dinimiz ve kültürümüze verdiği zarardan bahsedecek ve devamında bir reçete sunmaya çalışacağız. rab teâlâ'dan faydalı olmasını niyaz ediyorum.

tüketim kültürü özelinde yılbaşı kutlamalarına bakış

insanoğlunun tüketim alışkanlıkları, postmodern dönemde tepe taklak olmuş ve satın alma eylemi, kişinin ihtiyaç duyduğu nesne ve hizmetleri satın alması için gerçekleştirdiği bir eylem olmaktan çıkıp insanların bizâtihi icra etmekten keyif aldığı ve amaçlaşmış bir mahiyet kazanmıştır. insanlar para harcamaktan keyif aldıkları gibi, para harcayarak kendilerine kimlik de satın alır olmuşlardır. kültür bir endüstri haline gelmiş, insanların temel hayati gereksinimlerini karşılamak için gerçekleştirdikleri harcamalar dışındaki tüm harcama kalemleri hegemonlar tarafından belirlenir olmuştur. aydınlanma ile beraber, toplumların inançlarından tecrid edilmeye çalışıldığı 200 yıllık dönemin sonunda cemiyetten giderek uzaklaşarak yalnızlaşan ve çözümü mitlere yönelişte arayan bireyler, kültür endüstrisinin başarısında önemli bir rol oynamıştır. geleneklerini ve kültürlerini kaybederek yalnızlaşan insanlar bu yalnızlıklarını kültür endüstrisinin sunduğu ürünleri tüketerek gidermeye çalışmış, satın alma yoluyla çeşitli kimlikler edinebileceklerini düşünmüşlerdir. ne var ki onları bu yalnızlık ve kimliksizliğe iten, onları küresel üretim çarkında bir dişli olarak gören, onları bir sayıya indirgeyerek yok sayan sistem şimdi onlara tekrar “insan olmayı” satmak istemektedir.

noel dönemi de bu endüstrinin başlıca kozları arasındadır. nitekim noel sezonu tüm dünyada ekonominin canlandığı bir dönem olması hasebiyle şirketlerin takvimlerini etkileyen bir mahiyete sahiptir. özellikle amerika'da, noel hediyesi olmaya uygun ürünler üreten şirketler, takvimlerini noel sezonuna göre ayarlar. örnek vermek gerekirse, oyun konsolu üreten firmalar yeni ürünlerini kasım ayında piyasaya

sürerek bu ürünlerin noel hediyesi olarak tercih edilmesini hedefler. ek olarak hemen her türlü marka, noel dönemine özel ürünler ve kampanyalar sunarak insanların bu dönemi harcamalarla geçirmesini beklemektedir. bu bağlamda yılbaşı ve noel kutlamaları, hristiyanların diğer özel günleri gibi kapitali ve popüler kültürü besleyen bir hüviyete sahiptir. hristiyanlar dinlerini küresel sermayenin bir aracı olmaktan koruyamamışlardır. satışı yapılacak her ne varsa bir inanış icat edilerek parlatılıp satışa sunulmaktadır. örneğin, “sevimli, ihtiyar, yardımsever dede” tiplmesiyle noel baba, çocuklar üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. coca cola’nın çocuklara pazarlanması için en önemli reklam stratejisi noel baba olmuştur. kendisine neredeyse 2000 yıllık bir hikaye yazılmış olmasına rağmen aslında 100 yıllık bir geçmişi olan noel baba, bu etki sayesinde çocuklar üzerindeki her tür yaptırımın baş aktörü olmuştur. küresel alanda ikinci tüketim grubu gençler ve kadınlardır. erkekler için bir pazar henüz oluşturulmamış olsa da, özellikle babalar zaten eşleri ve çocuklarının isteklerini kırmamak için ister istemez bu sistemin bir parçası olmaktadır.

satılık kimlikler

bazı insanları yılbaşı kutlamaya iten önemli sebeplerden birisi de kimlik oluşturma ihtiyacıdır. yukarıda bahsedildiği üzere, postmodern dünyada tüketim, fiziksel olarak ihtiyaç duyulan nesne ve hizmetlerin belirli bir ücret karşılığında satın alınması olmaktan çıkarak bir kimlik beyanı halini almıştır. insanlar artık ait oldukları grubu izhar etmek için tüketmektedirler. markalı giyim, insanların katıldığı partiler, gittikleri okullar, izledikleri diziler, dinledikleri müzikler ve pek çoğu artık nefsani bir tatminin de ötesinde bir kimlik ifadesidir. bu bağlamda birkaç yıldır devam eden “yıldız ağacı” tartışması önemlidir. 2024 aralık ayında bir grup seküler üniversite öğrencisinin davutpaşa kampüsü’ndeki bir çam ağacını süslemesi sonucunda müslüman gençler olaya tepki göstererek ağaçtaki süsleri kaldırmış ve bunun devamında bir takım protesto ve arbedeler yaşanmıştı. mesele öyle alevlendi ki , ağaç kuruduktan sonra büyükşehir belediyesi ağacın zehirlenip zehirlenmediğine dair ağaçtan örnek almak için bir ekip görevlendirdi.

bu konu esasında kimlik meselesi için iyi bir örnektir. seküler öğrenciler, yılbaşı ağacını süslerken bu eylemin tarihi kökenlerinden, ifade ettiği değerden, kültürel sonuçlarından ve meselenin diğer felsefi tafsilâtından muhtemelen bihaber diler. onları ağacı süslemeye iten şey, esasında bu eylemin bir kimlik ifadesi olmasıdır. onlar o ağacı süsleyerek “ortadoğulu” olmadıklarını izhar etmek istemişler, müslümanlar da aynı şekilde bu meseleyi bir kimlik meselesi olarak görüp karşı bir tavır takınmıştır. dolayısıyla bu gibi pek çok olaydan yola çıkarak yılbaşı kutlamasına bakışın insanların bulunduğu olduğu kültürel ve siyasi konuma dair önemli bir done olduğunu söylemek mümkündür.

tüketim kültürü ve kimlik edinme meselesi arasındaki ilişkiye dair en önemli örneklerden bir diğeri ülkemizde peyda olan “christmas marketlerdir”. bu organizasyonların ilki 20 – 29 aralık 2019 tarihleri arasında istanbul four seasons bosphorus otel’de düzenlemiş ve 10 gün sürmüştür. etkinlik avrupa’daki emsallerine birebir benzetilmeye çalışılmıştır. düzenlendiği otelin bir tarafının tamamen denizle kaplı olması ve bu nedenle dış dünyadan bir nebze de olsa izole hali, katılımcılara kendilerini avrupa’nın herhangi bir şehrinde oldukları duygusunu sunarak, bir yaşam tarzı sunumunu da beraberinde getirmektedir.

etkinliğe katılmak için geçilmesi gereken tek aşama gayet ulaşılabilir olan giriş biletini satın almak gibi görünse de, öncelikle four seasons bosphorus oteli'ne gidip orada kendini rahat hissedebilmek için belirli bir sosyokültürel seviyeye sahip olmak gerekmektedir. bunun yanı sıra, christmas market'in ne olduğu konusunda bilgi sahibi olup ona göre buraya gitmeyi tercih etme eğiliminde olmak, böyle bir etkinlik için gerekli olan bilet fiyatını karşılayabilecek ekonomik güçte olmak ve buradaki etkinliklerden keyif alacak bir beğeni düzeyine de sahip olmak gerekmektedir. organizasyon, katılımcılara her ne kadar batı mutfağından çeşitli ürünler (fransız salyangozu bu organizasyonun menüsünde yer almıştır), hediyelik eşyalar, konserler ve pek çok farklı eğlenceyi sunsa da esasında, katılımcılara sunulan temel vaat, yukarıda zikredilen niteliklerin tamamına sahip olan insanlarla bir arada olacaklarıdır. bu bağlamda christmas market organizasyonu, kişilere belirli bir ücret karşılığında bir kimlik edinme fırsatı ve aynı ücreti ödeyen insanlara beraber olarak toplumun kalanından ayrışma fırsatı sunar. özellikle küçük burjuva olarak nitelendirilebilecek orta sınıfın zenginleri, yılbaşını strazburg'da kutlayamasa da en azından "halktan" izole bir şekilde, cüzi bir ücret karşılığında, birkaç saatliğine kendilerini avrupalı hissedecek ve kendileri gibi olan insanlarla beraber olacaklardır. etkinliğin adının "christmas market" olarak belirlenmesinin sebebi ise, kelimeyi türkçeleştirerek "christmas"ın sahip olduğu yoğun kültürel bagajı kaybetmemektir. bu bağlamda bütün tartışmalara rağmen bu ismin tercih edilmesi, yılbaşı kutlamalarının etrafında şekillenen ideolojik kavgayı gösteren yine önemli bir göstergedir.

insanlar neden yılbaşı kutlar?

daha önce bahsedildiği üzere, "yılbaşı" yani yeni bir miladî takvim yılına girme mefhumu özellikle modern dünyadaki hiçbir ideolojik yahut dini grup için herhangi bir anlam ifade etmez. oysa kutlamalar belirli değerlerle ilintili olduklarında anlamlandırılırlar. aksi takdirde "deliye her gün bayramdır".

örnek vermek gerekirse, ramazan bayramı insanların ramazan ayı boyunca ibadet etmeleri vesilesiyle rab teâlâ'nın mağfiretine kavuştuklarına dair hüsn-ü zanlarından dolayı sevinçle kutlanan bir bayramdır. oysa bir yılın bitmiş olması, türkiye özelinde, ahiret hesabından korkan bir müslüman için amel defterine birçok yeni kaydın eklenmiş olması hasebiyle kutlanacak bir şey olmadığı gibi; kısıtlı bir ömürden sonra yok olup gideceğine itikat eden bir kâfir için de ömründen bir yıl daha eksilmiş olması yine kutlamayı değil bilakis hüznü iltizam eden bir durumdur. buna rağmen müslümanların da, kâfirlerin de yılbaşını çeşitli şekillerde coşkuyla karşılaması, toplumumuzun kafa karışıklığını gösteren önemli bir göstergedir. yılbaşının noel motifleriyle kutlanması şüphesiz tek başına 1 ocağın 25 aralık ve 6 ocak tarihlerinin arasında kalmasıyla gerekçelendirilemez. halkın farklı kesimlerinin farklı şekillerle de olsa yılbaşı kutlamalarına iştirak etmesi ve bunu noel motifleriyle birleştirmesi ardında çeşitli motivasyonlar vardır.

ülkenin genç kuşağı için bu motivasyon, batı'yı ve onunla ilgili hemen her şeyi mutlak iyi olarak görmeye sebep olan kültür erozyonudur. özellikle "z kuşağı" diye tabir edilen nesil, disney channel, nickelodeon, cartoon network gibi amerikan menşei kanalların türkiye'de yayın hayatına başlamasıyla beraber hayatlarının başından sonuna kadar batı menşei eğlencelerle eğlenmiş bir nesil olarak yetişmiştir.

bu vasatta mevzubahis kùltür erozyonundan kaçınabilenler ancak meseleye oldukça titiz bir şekilde yaklaşan ailelerin yetiştirdiği çocuklar olmuştur. akıl bâliğ olana kadar televizyonda amerikan sitcomlarını izlemiş – ki sitcomlar tam olarak bir kùltürel işgali temsil ederler nitekim mizah kùltürle bitişiktir ve bu yapımlar sizi batı kùltürüne davet etmezler, işi bir seviye ileriye taşırlar: o kùltürün bir parçası olduğunuzu varsayarlar. kùltürün parçası değilseniz esprileri anlamazsınız, o zaman komedi izlemenin manası nedir? – yahut “evde tek başına” gibi batı kùltürünü yoğun bir şekilde imleyen yapımlarla büyümüş bir neslin; kısaca bu kùltürün elinde bir meful, günün sonunda üretim ve tüketim çarkında istihdam edilecek âdi bir parça, istifade edilecek bir meta olmuş mevcut neslin, egemen kùltüre eklemlenmeye çalışmasını garipsememek gerekir. bu düzende tüketim ve haz trendlerini batı belirler, dünyanın dört bir yanındaki ticari organlarıyla dilediği zamanlarda bu kùltürü işgal ettiği coğrafyalara ulaştırır.

genel halk tabanında ise kutlamalar için net bir motivasyondan ziyade, kutlamamak için gereken motivasyonun eksikliği durumu söz konusu gibi görünmektedir. insanlar, şarkıcılar ve oyuncular gibi figürlerden oluşan küçük burjuvaya özenmekle birlikte; kutlamaların insan fitratına hitap eden yönü onlar için önemli bir faktördür. özellikle kendilerini bu kutlamalardan menedecek bir değerler setine sahip olmayan kitleler; eğlenmek hemen her insan için matlub bir şey olduğundan, bu kutlamalara teveccüh etmektedir. tabî insan temayülüne ek olarak modern dünyada son derece ağır şartlar altında çalışmak zorunda bırakılmış birey, bulduğu her fırsatta eğlenerek insan onuruna kastetmiş âdi düzeni unutmak isteyecektir.

ek olarak bu özel günler, yukarıda da bahsedildiği üzere, postmodern insanın anlam ihtiyacını da bir nebze karşılar. hemen her kùltürde belirli günler özeldir, insanlar o günlerde yerler, içerler, sevdikleriyle beraber olurlar. postmodern dünyada yerel kùltürlerin kendi özel günleri yerine gücü elinde tutan batı’nın özel günleri kaim olunmuştur. erken dönemde müstemleke valileri ve devamında dış medya gibi aparatlar, çeşitli uygulama ve söylemlerle başta islam ümmeti olmak üzere sair ümmetlerin kùltürlerini değersizleştirmiş ve modern dünyada her adım başı, hâkim batı kùltürünü imleyen ürünler ve yaşam pratikleriyle doldurulmuştur. alışkanlıklar ve yaşam tarzı batı’nın ileri karakolları tarafından bilâd-ı islâm’ın her karış toprağına ulaştırılmış ve yerel olanı yok etmiştir. bunun basit bir örneği, prestijli bir fakültede okuyan bir üniversite öğrencisinin çay ocağına gitmesinin kerih görülmesidir. çünkü çay ocağı yerel, 3. nesil kahveciler ise küresel olandır.

yaşam pratikleri bir toplumu dönüştürmede oldukça önemli bir yer teşkil eder zira her şeyden önce günümüz türkiye toplumunda dahi, “islam toplumu – batı toplumu” gibi daha geniş ölçekli kùltürel/siyasi sınıflara nispeten daha küçük ölçekli olarak değerlendirilebilecek, sosyokùltürel sınıfların birbirinden farklı değer yargıları vardır. öyle ki ismailağa cemaatine tabi olan bir esnafın yaşam pratikleriyle cerrahi tekkesine intisaplı bir tüccarın yaşam pratikleri dahi ciddi düzeyde farklılaşmaktadır. şüphesiz bireylerin kùltürel/siyasi/ekonomik düzeyleri ile değerler seti arasındaki ilişkide hangi kısmın diğerini iltizam ettiğini tespit etmek zordur. misalen cerrahi tekkesine intisap eden tüccar, tekkeye intisap ettiği için mi şiir

okuyup ud çalmaktadır yoksa şiir okuyup ud çaldığı için mi cerrahi olmuştur, bunu tespit etmek zordur. ancak kesin olan kısım zevk düzeyi ve ekonomik sınıf ile kişinin takip ettiği değerler arasında zorunlu bir ilişki olduğudur. neticede ekonomik güç, alışkanlıkları yani değerleri ve dolayısıyla günün sonunda itikadı belirlemektedir. hal böyleyken islam coğrafyasında popüler edilen batılı yaşam tarzının insanların değerleriyle etkileşerek onları batılılaştıracığı ve hatta batılılaştırdığı oldukça açıktır.

ramazan bayramı'nı düşünün, hangisi kulağa daha çekici geliyor: yaşlı insanlarla beraber kolonya kokusu içinde lokum yemek mi – aykut elmas'ın mâlum skeci toplumun bu meseleyle ilgili hafızasının çok sarıh bir ifadesidir esasen – , yoksa yılbaşı gecesi dışarıda usul usul kar yağıyorken evde sıcak aile ortamında hediyeleşmek, yemekler yiyip oyunlar oynamak mı? modern dünyada batı'dan gelen diğer şeyler gibi bayramlar da daha keyiflidir, yerel olan ise her zaman varoştur, çünkü böyle pazarlanmıştır. oysa estetik ekseriyetle yereldir, ispatı da pek mümkün değildir. yerel kültürler değersizleştirildikten sonra, son darbe olarak tüketim odaklı yeni dünyada, batı kültürü aynı zamanda kapitali besleyecek bir paketle sunulmuştur. zaten harcamaktan haz alan insan tabiatı da bu günler etrafında toplanmaya başlamıştır.

şuana kadar yılbaşı kutlamanın mahiyetine ve insanların neden yılbaşı kutladıklarına değindik. peki yıllardır bu ülkede kürsülerden yılbaşı kutlamanın caiz olmadığı bas bas bağırıldığı halde insanlar neden yılbaşını kutluyorlar? bu soru farklı şekillerde cevaplanabilir. ancak bunlar arasında öne çıkan cevaplardan birisi şüphesiz aidiyet eksikliğidir. insanların ekseriyeti, islamî hassasiyet sahibi olanların bir kısmı dahi, kendini islam ümmeti'ne ait hissetmemekte; islam ümmeti'nin değerlerini, bayramlarını, sevinçlerini ve hüznlerini benimsememektedir. oysa müslüman olmayan türkiye türklerinin dahi bu kutlamalardan ictinab etmesi gerekir. çünkü içine doğdukları toplum mağlub bir toplumdur, kültürüyle alay edilmiş, bütün değerleri ayaklar altına alınmıştır.

aidiyeti eksik bir toplum, yani vela ve bera anlayışı bozuk bir toplum, kendine ne dost ne de düşman edinemez. nitekim kişinin düşman edinmesi için önce kendisini bilmesi, birey olması gerekir. kendini bir topluluğa nisbet etmeyen insanların vela refleksi olmadığından doğal olarak bera refleksleri de olmaz. tabiri caizse efrâdı olmayanın ağyârı da yoktur ve her şey zıddıyla kâimdir. bunun sonucunda yukarıda bahsedildiği üzere eğlenmeye yer arayan modern insan tabiatı, binbir türlü te'vile giderek mevcut haz havuzundan nasiplenmenin bir yolunu bulur. oysa vela ve bera akidesinin kökleştiği bir toplumda te'vil etmeyi bırakın, insanlar düşmana benzememek için her türlü bedeli ödemeye hazır olacaklardır. rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem her ameliyle müşriklere ve ehl-i kitâba muhalefet etmiş ve bunu emretmiştir.

kurtuluş savaşı bitti mi?

kültür emperyalizmi kavramı, yabancı bir kültürün diğer kültürler üzerinde çeşitli şekillerle tahakküm kurarak onları etkileyip değiştirmesini ifade eder. bu durum ekseriyetle ekonomik ve siyasi açıdan daha güçlü olan bir toplumun, emperyalize etmek istediği diğer ülkenin değerleri, ahlaki prensipleri, yaşam biçimi başta olmak üzere ictimai yaşantısına taalluk eden unsurları hedef alması üzerinden ilerler.

muvazzafûn

bu süreçte genelde dil, medya ve tüketim alışkanlıkları gibi unsurlar önemli rol oynar. mevzubahis işgal, askeri bir müdahaleye ârız olabileceği gibi topluma hiç fark ettirilmeden tamamen el altından da gerçekleştirilebilir.

bizi işgal etmiş kültüre gelecek olursak, bu kültür ki insanı hayvan-ı natık olarak tanımlamaz, bilakis ondan natık olmaklığı selb etmeye çabalamaktadır. insanlar üremek, üretmek ve tüketmek zorundadır; nereye koşulurlarsa orda iş görürler, önlerine ne konulursa onu tüketirler. ne yazmak ne de nutkiyet sahibi olmak onların sıfatı değildir. modern dünyada her şey satılabilir, her şey semene mukabil kılınabilir. dolayısıyla kültür de satılabilir.

yıllarca batı kültürü ve batılı yaşam tarzı islam coğrafyası'nda pazarlanmıştır. bunun sonucunda insanların islam ümmeti'ne yönelik zaten yaralı olan aidiyetleri tamamen ortadan kalkmış, bu da insanların batılı gibi yaşayıp batılı gibi ölmelerine sebep olmuştur. bireyler, islam ümmeti'nin istikbali için yaşayıp bu uğurda çalışmayı bırakmışlar ve tüketim sisteminde bir dişliden ibaret olarak, mesai ve tatil arasında sıkışıp kalmışlardır.

hayatı boyunca kültür emperyalizmine maruz kalmış bir kimseyi düşünelim, bu kimse new york'da yaşayan felluceli bir yazılım mühendisi olsun. zannetmiyorum ki bu kişi modern kültürü imleyen işaretlerle karşılaştığında bilinçaltında bir kimlik karmaşası ve ızdırap duymasın. bu kitlelerin berâ refleksi apaçık iğdiş edilmiştir ve isteseler dahi hâlis bir nefret ile yaşayamazlar. dolayısıyla kendilerinden olmadıkları bir kavmin karartısını arttırmak, onlar için sakınmaya değer bir amel değildir. bir toplum, bir ümmet olma bilinci bu kimselerden alınmıştır. bir iş ancak keyif veriyorsa yapılmaya değerdir, eğer bu kitle biraz islamî hassasiyet sahibi ise bu durumun onların müslümanlığına hâlel getirip getirmeyeceğini bilmek isterler. konumuz özelinde bu muhakemenin sonucu bellidir: noel bir hristiyan adettir ve kesinlikle kutlanmamalıdır, ancak yılbaşı kutlamak masumdur; neticede yeni bir yıla giriş kutlanır. böylece bu zamanlarda bütün dünyanın paylaştığı haz ve eğlenceden bir pay almayı bu kişiler de başarmıştır. hem de islam “engeline” takılmadan.

bu örnekte batı'dan nefret etmek için gözünün önünde duran bir sebebe sahip bir kimseden bahsettik. bugün devasa yığınlar öyle batı düşmanı falan olmadıkları halde , hatta düşman olmayı geçtim uğruna yaşayıp ölecekleri herhangi bir anlamı benimseyemedikleri halde bu propagandaya maruz kalıyorlar ve sonuçlar ortada.

elimizdeki reçete: kültür devrimi

kültür devrimi, bir toplumun kültürel değerlerini, kurumlarını, geleneklerini ve yaşam biçimini kökten bir şekilde değiştirmeyi amaçlayan geniş çaplı toplumsal ve siyasi bir hareket olarak tanımlanabilir. bu tür devrimler, genellikle eski düzenin unsurlarını ortadan kaldırmayı, modernleşmeyi hızlandırmayı veya belirli bir ideolojik dönüşümü gerçekleştirmeyi hedefler. ancak ben burada kültür devrimiyle halihazırdaki işgale yönelik bir karşı devrimi kastediyorum.

her şeyden önce, biz bir ümmet isek, bir topluma ait isek bunu her halimizle belli etmemiz gerekir. nitekim rasulullah efendimiz ﷺ “kim bir topluluğun karartısını çoğaltırsa o da onlardandır. ve kim bir kavmin amelinden râzı olursa onların amellerinde ortaktır.” (ibn-i kesîr, 27/308) ve "kim bir kavme benzerse o da onlardandır." (ebu davud, libas, 4/4032) buyurmuştur. bu hadisin şerhlerinden birisinde “... ancak haram veya yasak olan şey, kıyafet, görünüş vb. hususlarla ilgili olanlardır.” şeklinde bir ibare geçmektedir. yani kâfirlerin silahları gibi faydalı şeyleri almak yasaklanmasa da giyim kuşam yahut ibadet gibi hususlarda onlara benzemek, onların "karartısını arttırmak" nehyedilmiştir. diğer bir deyişle islam ümmeti'nin kendine özgü bir görüntüsü, bir yaşama usûlü olmalıdır. saatimizi, yazımızı, takvimimizi, yememizi içmemizi ve dahi uykumuzu geri almak zorundayız.

abdullah ibn mes'ud radiallahu anhu: “elbiseler birbirine benzer, sonra da kalpler.” [ibn ebî şeybe] buyurmuştur. bu sözün manasını türkiye müslümanları yakinen tecrübe etmiştir. örneğin kravat takmak, artık “islamcılar” nezdinde bile masum bir hâl almış ve karşı çıkmaya değer görülmemektedir.

peygamber efendimiz ﷺ müşrikleri ve ehl-i kitap'ı taklit etmeyi yasaklamış, gün doğumunda ve gün batımında namaz kılmak, sakal kesmek, kâfirlerin ibadet ettiği zamanlarda ibadet etmek gibi kâfirlerle her türlü müşabeheden ümmeti'ni ﷺ nehyetmiştir. peki, neden insanlar kâfirlere benzemekten nehyedilmiştir? allahu âlem bu hükmün hikmetlerinden birisi, yukarıda anlatıldığı üzere kültür ve itikad arasında güçlü bir ilişki olmasıdır. kültürler; itikadın, dünya görüşünün hayattaki tezahürüdürler. bu yüzden batı'da cumartesi ve pazar resmi tatildir, çünkü pazar günü kiliseye gidilir. belirli bir akide çevresinde neşvü nemâ bulmuş bir kültürle yaşarsanız, eninde sonunda ya o akideye meyleder veya hiç değilse o akidenin talep ettiği bir hayatı yaşarsınız. nitekim “inandığınız gibi yaşamazsanız, yaşadığınız gibi inanırsınız.” buyurulmuştur. bütün bu saydıklarımız; islam ümmeti'nin her ferdiyle ezilmediği bir vasatta korunması gereken asgari seviyedir.

ancak biz bir savaşın içindeyiz. bu savaş, mensubu olduğumuz ümmet'i temsil etme gerekliliğini pekiştirerek üzerimize yüklemektedir. biz mevcut düzeni değiştirme iddasında isek, amerika'ya ve onun dikte ettiği her şeye düşman isek bunu her hareketimizle belli etmemiz gerekir. misalen normal şartlarda tesettürü karşıladığı müddetçe kot pantolon giymek şer'an caiz olabilir. ancak yukarıda belirttiğimiz bilince sahip bir kimsenin batı'dan gelen herhangi bir şeyi bünyesinde bulundurması kerih göreceği bir iş olmalıdır. bu bağlamda yılbaşı kutlamamak oldukça asgarî bir seviyedir. dava sahibi bir müslüman yılbaşı kutlamaktan ictinab edeceği gibi başı açık gezmeyerek kâfirlere muhalefet eder, kot pantolon giymez, hamburger yemez, bilime ve akademiye haddinden fazla mana yüklemeyiz, çünkü mevcut bilim aydınlanma ile ortaya atılmış

muvaZZafûn

bir takım kabuller ile yapılır, yatsıdan sonra uyanık kalmaz çünkü bir müslüman teheccüde kalkmalıdır. kadının çalıştığı bir sistemi – meselenin fikhî kısmından ayrı olarak – normal göremez, çünkü müslüman bir toplumda kadının yükümlülükleri erkeğin yükümlülüklerinden kesinkes ayrılmıştır. ve ona çalışmayı emreden düzen amerikan kurucu mitinin köşe taşlarından olan henry ford’un elinden çıkmıştır.

ne var ki “islamcı” olduğunu söyleyen kimseler dahi bu kültür emperyalizminden nasibini almıştır. zira bu kimseler rahatça kot pantolon, sweat shirt giymekte; gündelik hayatta sarık saran birisini gördüklerinde garipsemekte, kurtuluşu bilim üretmekte görmekte, kadının çalışmasına karşı olduğunu beyan eden kimseleri kaba softa, yobaz diyerek tahkir etmektedir.

“sakallarımdan ahirete iman ettiğim anlaşılmıyor

namaz kılarak bir dünyayı gözden çıkardığım söylenemez

kot pantolon, tişört, beyoğlu ve iyi günler

kılığım da müsait, özel bir görev için hep burada

orta sınıf kureyşliler arasında yaşamaya”

(elyesa koytak, hicretsizlik)

bu bağlamda mahmud efendi’nin - rahmetullahi aleyh - başardığı iş, son 100 yılda türkiye’deki müslümanların en büyük kazanımlarındandır denilse allahu âlem yanlış olmayacaktır. müslüman yaşantısının metropol hayatı tarafından yutulduğu bir düzlemde, istanbul’un ortasında müslüman gibi görünmeyi sağlayabilmek şüphesiz büyük bir iştir.

günün sonunda, müslümanlar kadın erkek karışık seminerlerle, batı’dan gelen protesto kültürüyle veya müspet ilimlerle bir yere gelecek değillerdir. teknik gelişme, hayat tarzındaki değişmeyi de getirecektir.- müslümanların nasıl kazanım elde edecekleri 1400 yıl öncesinde gösterilmiştir. kâfire benzemek uğruna kazanılan zafer, asla zafer olmayacağı gibi; onlara muhalefet etmek kendi başına bir kazanım ve diğer kazanımların da ilk adımı olacaktır.

hâsıl-ı kelam, bir müslüman her daim batı’ya karşı bitmeyen bir öfkeyle yaşamalı ve batı’yı her cüzüyle reddetmelidir. batı’ya muhalefet etmek bizatihi matlub bir ameldir ve her toplum için câri olduğu üzere islam ümmeti de ancak kendi olarak bir şeyler başaracaktır.

kaynakça

kumtepe, m. a. (2022). "noel baba adam değildir": türkiye’de yılbaşı kutlamaları üzerine bir değerlendirme. abant sosyal bilimler dergisi, 22(3), 1009-1024 . <https://doi.org/10.11616/asbi.1096553>